

CONCLVSIONES

EX VNIVERSA PHILOSOPHIA

NATURALI.

QVÆSTIO PRINCEPS.

Quid magis Fortitudini arduum Mæroris, an Latitiæ motus sustinere?

Ex utroque princeps Lusitania.

Præfide P. M. Petro Peyxoto Societatis IESV,

Propugnabit Mattheus Ferreira ex eadem Societate.

Integra die Martij.

PRIMA CONCLVSIO.

Pro libris Physicorum.

CAUSA in cōmuni definitur, *Principium per se influens esse in aliud.* In Materialem, Formalem, Efficientem, & Finalemm communiter distribuitur. Causalitas est modus ex natura rei distinctus à sua causa, semper ponitur ex parte effectus. Causalitatem Materiæ in Passione, causæ Efficientis in Actione collocamus. Nulla causa potest operari quin existat, nec agere in remotum quin agat in propinquum: item nulla causa uniuoca potest simul esse patiens sui effectus; aliter dicendum de causa æquiuoca. Creatio est, *productio Entis ex nihilo*: solus Deus potest creare. Sed quæres, vtrum saltem instrumetaliter creatura creare possit? Respondeo posse obedientialiter instrumetaliter ita, vt ad id neque instrumetaliter sit à natura ordinata. Non tantum Omnis realitas, sed etiam modalitas, excepta Passione, creari potest.

SECUNDA CONCLUSIO.

Totum physicum est substantia completa composita essentialiter ex materia, & forma inter se vnitis. Diuiditur adæquate in cæleste, & sublunare. Hoc tria habet principia, vnum negatiuum, scilicet priuationem, & duplex positium, nimirum materiam, & formam; generaturque de facto, diuinitus tamen creari nõ repugnat. Possibile est totum physicum spirituale: contrarium opinor de toto composito ex materia spirituali & forma corporea. Compositum physicum non distinguitur à suis partibus simul sumptis, & vnitis. Quæres, vtrum totum physicum sit per se immediate operatiuum? Respondeo producere immediate suas proprietates, alios vero effectus requirendo simul accidentia. Totum physicum non est natura: oppositum assero de materia & forma.

TERTIA CONCLUSIO.

Pro libris de Cælo.

Cælos non esse corpora simplicia, sed physice composita: item non esse animatos: esse tamen nobiliores omnibus compositis physicis sublunariibus inanimatis melior asserit philosophia. Vtrum vero sint corruptibiles an incorruptibiles? In hoc dubio esto arbiter. Cæli sunt tantum tres, Empyreum, Sydereū, & Aereum. Vtrum Materia cælestis sit eiusdem speciei cum sublunari? Elige. Supposita distinctione si quæras, quæ sit nobilior? Mea interest pro sublunari pugnare. Astra differunt inter se specie: item, licet ex se luceant, lucis augmentū à Sole accipiunt. Corpora cælestia non mouentur à propria forma, sed vel à Deo, vel ab Intelligentijs. Planetæ quo altiores in loco, eo sunt nobiliores in essentia, vno excepto Sole qui licet tribus sit depressior in loco, omnibus eminet in essentia. Lux astrorum est eiusdem speciei cum sublunari.

QUARTA CONCLUSIO.

Pro libris de Ortu, & Interitu.

Generatio in communi definitur *Mutatio à priuatione forma substantialis ad ipsam formam substantialem in materia.* Definitio vero Generationis viuientium ita habet *Processio viuientis à principio vitæ cõiuncto secundū similitudinem naturæ.* Generatio est actio instantanea: illius terminus est forma vnita. Asserentibus omnem generationem naturalē esse conuersionem; item requirere præcedentem alterationem, quæ est *Motus ad qualitatem sensibilem, mediam, vel extremam asseuero.* Vtrumque Parentem ad generationē concurrere probabilius existimo. Omnes quatuor humores nimirum sanguis, flauabilis, atrabilis, & pituita in hepate gignuntur. Vtrum vero animentur anima totius? Negantibus adhæreo. Quæres, quod membrum efformetur prius Cor, an Hepar? Quid quid impugnaveris propugnabo. Res quandiu viuit semper nutritur.

QUINTA CONCLUSIO.

Corruptio est *Mutatio totius in non totum sub eadem communi materia.* Corruptio naturalis vnus est generatio alterius. Melius philosophantur, qui in corruptione negāt dari resolutionem vsque ad materiam primam, quam qui affirmant. Res viuientes non corrumpuntur à principijs intrinsicis. Quod semel interijt non potest naturaliter redire: diuinitus tamen non repugnat; quod intelligetā de rebus permanentibus; quam de successiuis. Quatuor tantum dantur Elementa nimirum Ignis, Aer, Terra, & Aqua. Cuilibet Elemento vna tantum qualitas è primis quatuor in summo inest: Elementa non sunt formaliter in mixto, sed virtute. Temperamentum est mixtio imarum quatuor qualitatum in gradibus remissis, & non aliqua qualitas à primis distincta.

SEXTA

SEXTA CONCLUSIO.

Pro Meteoris.

Pro materia remota habent Meteora terram, & aquam; pro materia proxima vapores, & exhalationes. Causæ efficientes Meteororum sunt corpora cælestia, quæ ex terra, & aqua extrahunt vapores, & exhalationes, & postea medijs suis qualitatibus; præcipue frigore, & calore Meteora absoluunt. Loci in quibus Meteora fiunt sunt terra, & aer; aliquando etiam aqua. Materia ventorum est exhalatio calida, & sicca: ad motum illorum maxime conferunt astrorum influxus. Materia Nubium, Roris, & Pruinae est vapor. Pleraque flumina à mari procedunt, quanquam aliqua præcipue minora fiant ex aquis pluuiialibus, & vaporibus in cauernis terræ in aquam versis. Materia metallorum est vapor, & exhalatio inter se ita at temperata, vt præualeat humiditas. Causa motus maris, qui vocatur æstus, est Luna.

SEPTIMA CONCLUSIO.

Pro libris de Anima.

Anima in communi definitur *Actus primus substantialis corporis physici organici potentia vitam habentis.* Diuiditur adæquate, & vniuoce in Vegetatiuam, Sensitiuam & Rationalem. Hæc spiritualis est, immortalis, ac partium expers; reliquæ materiales, corruptibiles, ac diuisibiles. Omnes animæ sunt per se subsistentes; & nulla prius tempore producit quam materiæ vniatur. In quolibet viuente vna tantum datur anima, quæ vera, est ac rigurosa forma talis viuentis, consortiumque alterius formæ nõ admittit. Vnde falsa est opinio admittens formam corporeitatis. Animæ vegetatiuæ conuenit potentia generatiua, nutritiua, & augmentatiua. Animæ vero sensitiuæ animalium perfectorum quinque conueniunt sensus externi, & duplex internus; insuper & potentia motiua: Anima Rationalis tres habet potentias Memoriam, Intellectum, & Voluntatem.

OCTAVA CONCLUSIO.

Intellectus, & potentia cognoscentes animæ sensitiuæ sunt potentia incõpletæ, indigentque compleri per species impressas: Voluntas vero, & Appetitus sunt potentia, completæ. Cognitio diuiditur in intuitiuam, & abstractiuam; illa definitur *cognitio rei præsentis vt præsens est; hæc est illa cui de est aliqua conditio ad cognitionem intuitiuam requisita.* Sensus externi cognoscunt intuitiue, & nec diuinitus possunt cognoscere abstractiue; Phantasia vero, & intellectus tam intuitiue, quam abstractiue cognoscunt. Diuiditur etiã cognitio in Apprehensiuam, Iudicatiuam, & Discursiuam. Nulla potentia ex assignatis, excepto intellectu, iudicat, aut discurret; omnes tamen apprehendunt. Anima separata appetit vnionem ad corpus appetitu innato: status tamen separationis non est illi violentus: Anima separata non cognoscit se immediate absque specie.

NONA CONCLUSIO.

Pro libris de Minimis naturalibus, & Ethicis.

Memoria vel est sensitiua, vel intellectiua: hæc est intellectus *vt est principium repetendi quæ semel cognouit,* illa similiter est Phantasia *vt est principium repetendi quæ iam cognouit.* Memoria sensitiua datur in omnibus fere brutis: intellectiua datur in Angelis, & hominibus, non tamen in Deo. Somnus definitur *Ligatio sensuum externorum ad animantium salutem instituta,* & datur in omnibus animalibus. Mors est *discessus animæ à corpore.* Vita est morti opposita. Omnia animantia sunt natura sua mortalia. Virtus est *habitus operatiuus boni;* virtutes non esse nobis ingenitas, sed nostris actibus acquisitas, vel infusas affirmamus. Ex virtutibus, quas principales vocant Prudentiam scilicet, Iustitiam, Fortitudinem, & Temperantiam, nulla in Appetitu sensitiuo subiectatur: earum si quæras, obiecta dabo,

Cum facultate Superiorum.

